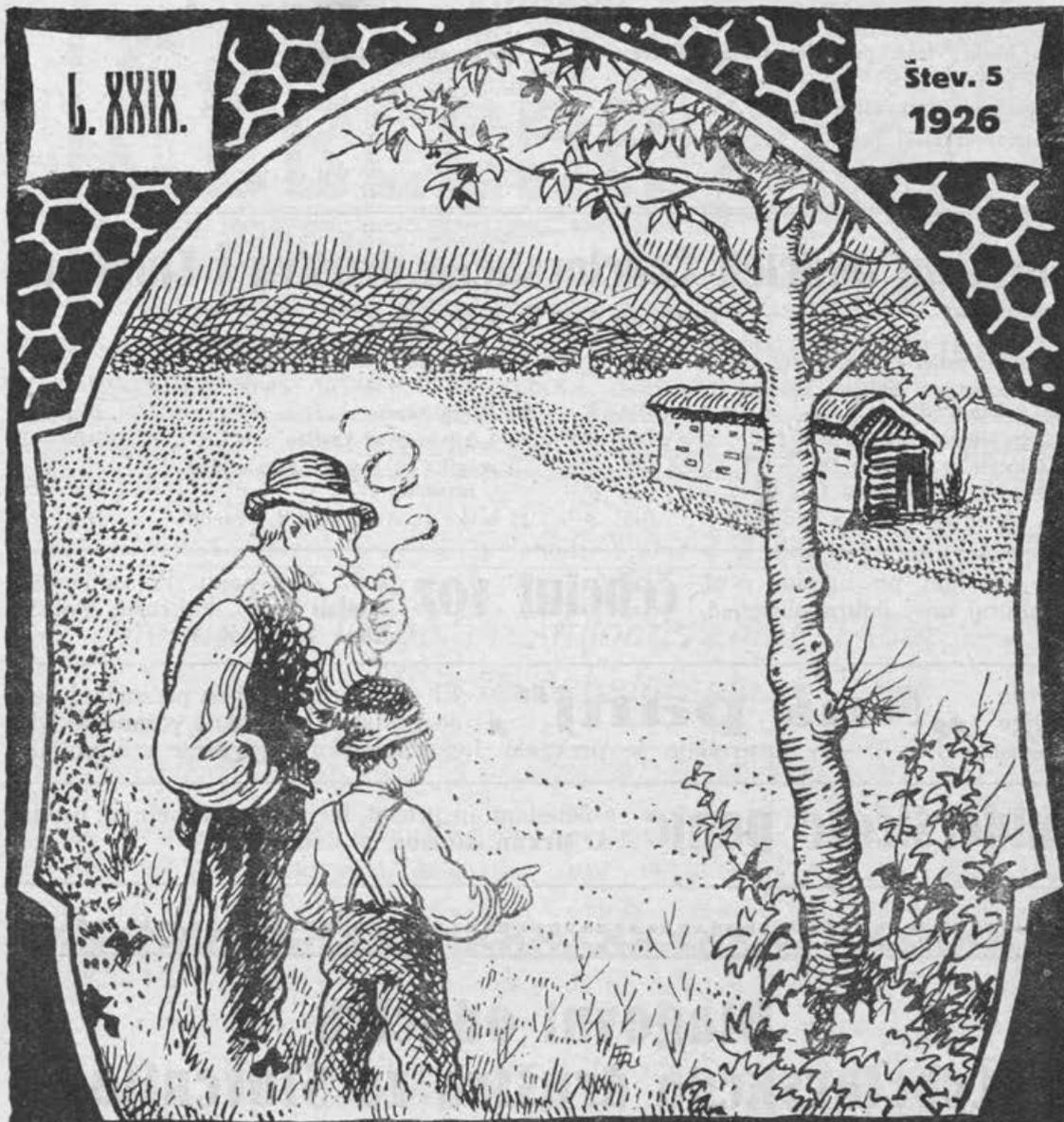

L. XXIX.

Štev. 5
1926

SLOVENSKI

ČEBELAR

**GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA
ZA SLOVENIJO**

Vsebina:

Njeg. kralj. Visoč. prestolonaslednik Peter — zaščitnik čebelarstva	65	Opazovalne postaje	75
Prestavljanje (prevešanje)	66	Društvene vesti	77
Normalni kranjski panj	69	Drobiž	79
Čtivo za začetnike	73	Opozorilo	80

Blagovni oddelek Čebelarskega društva v Ljubljani.

Kovinski deli za A.-Ž. panj:

a) 6 finih palic, 40 cm, à Din 1'25	Din 7'50	g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —'20	Din —'40
b) 2 nosilca za matično rešetko à Din 1'50	Din 3'—	h) 1/4 kg kvačic	Din 5'—
c) 2 tečaja za vratca à Din 1'40	Din 2'80	i) 1 kljukica za vratca	Din —'35
d) 4 tečaji za brade à Din —'75	Din 3'—	j) rešetka za 1 panj, zelo močna, brušena	Din 12'—
e) 2 mreži za okenca à Din 4'—	Din 8'—	k) cevka za A.-Ž. panj z verando	Din 8'—
f) 4 zapahi za okenca à Din —'75	Din 3'—		

Prodam po ugodni ceni še skoraj nov, dobro ohranjen **čebelni voz** s 32 A.-Ž. panji. Pojasnila daje Alojzij Živko, Pobrežje, Poljska ulica 1, Maribor.

Partija knjige **„Naš panj“**, ki se je razprodajala po znižani ceni je pošla. Odslej stane vezana 40 Din, broširana Din 35'—. Razprodajo je prevzela Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Žnidersiščeve panje s čebelami in prazni, ter modern čebelnjak proda A. Mrkun, Homec, p. Radomlje.

Blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani

naznanja, da ima na razpolago

satnice

v brežhibni izvršitvi, lepo rumene in dobro otisnjene. Cena za kilogram Din 65'—.

Kdor prinese vosek v zameno, doplača samo delo po Din 12'50 za kilogram po odbitku kale.

Vosek plačuje blagovni oddelek po kakovosti od Din 30'— do Din 40'— za kilogram.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI
UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

Letnik XXIX.

V Ljubljani, dne 1. maja 1926.

Številka 5.

*Njeg. kralj. Visoč. prestolonaslednik Peter —
zaščitnik čebelarstva*

Dne 13. marca t. l. je bil sprejet v avdienci pri Nj. Vel. kralju predsednik »Saveza«, da na podlagi sklepa osješkega kongresa prosi Nj. Vel. kralja, da odobri, da bi bilo Nj. kr. Visoč. prestolonaslednik zaščitnik vseh jugoslovanskih čebelarskih društev.

Nj. Vel. kralj se je rad odzval želji čebelarjev in rekel smehljaje: »Eto, dajem vam rad svojega sina, naj bo zaščitnik in prijatelj čebelarstva.«

Nj. Vel. kralj se je pri tej priliki zelo zanimal za delovanje »Saveza« in posameznih društev, za število članov, čebelarske liste itd. Želel je tudi, da mu predsednik »Saveza« pojasni, kako je s propagando v korist umnemu čebelarstvu, z izdajo čebelarskih knjig, zlasti pa s čebelarskimi predavanji in tečaji.

Želeč vedeti, koliko bi donášalo naše čebelarstvo, če bi se mu posvetilo malo

več pozornosti, je bilo Nj. Vel. iznenadeno nad veliko vsoto, ki jo je omenil predsednik »Saveza«, in je obljubilo, da se bo osebno zavzelo pri g. kmetijskem ministru, da bo čebelarski zakon še v tem zasedanju predložen skupščini.

Izrazil je nado, da se bo po uveljavljanju zakona trgovina s čebelami v Sloveniji in Dalmaciji opomogla in da bo še večja kot je bila pred vojno. Nj. Vel. je izrazilo tudi željo, da ga predsedstvo »Saveza« večkrat obvesti o delovanju za pospeševanje čebelarstva in o njegovem stanju, ker tudi sam ljubi in ceni čebelarstvo in namerava zaradi tega postaviti na svojem posestvu na Oplencu čebeljak, ki bo na razpolago tudi seljakom za pouk.

Živela Nj. Vel. kralj in naš visoki zaščitnik prestolonaslednik Peter!

Prestavljanje (prevešanje).

Jože Okorn — Ljubljana.

liža se čas, ko bo treba tistim čebelarjem, ki čebelarijo na med, izvršiti eno najvažnejših čebelarskih opravil: prestavljanje.

To opravilo ima dosti zagovornikov, pa tudi precej nasprotnikov. Nasprotniki nočejo o prestavljanju nič vedeti in prazno satje kratkomalo nastavljajo v medišče, čebel v plodišču se pa ne dotaknejo.

Zakaj prestavljamo?

S prestavljanjem preprečimo za neko dobo rojenje, prisilimo čebele, da zasedejo medišče in ga ob dobri paši занesejo z medom. Prestavljeni panji imajo v času glavne paše mnogo več čebel za bero. S prestavljanjem obnovimo na najenostavnejši način satje in se prepričamo o zdravju čebel.

Prestavljanje v pravem pomenu besede je pri nas Slovencih že zelo staro, ker so že naši pradedje poznali to opravilo in njegovo bistvo, čeprav niso še poznali satnika.

Potrebo in uspeh tega opravila nam kaj lepo in nazorno opisuje že naš Janša v »Popolnem nauku«, v XIII. poglavju, na strani 63. V § 159. omenja: »Veliko rojev je škodljivo..., če kakšen panj preveč zojji, si oslabi plemenjak pred vsem družino in zalogo medu. Čebele, ki imajo opraviti z rojenjem in zaleganjem, nosijo manj in porabijo več, nekaj za hrano zalege, nekaj za na pot, ki jih čaka...« V § 160. pa: »Za to sta odprti dve poti — da čebelam napravimo večji prostor, preden se bodo za roj pripravljale... Nihče naj pa nikar ne poskusi rojev zlakoto zabraniti, ker se sicer s pitanjem pospešujejo. Svoj namen bi pač dosegel, a uničil tudi panj sam.« — V § 161. pa: »Mnogo čebel izroji zaradi

tesnega prostora in vsled tega nastale gorkote. V povečanem prostoru ni tega. Prostor pa lahko povečamo z nastayki, s podstavki, z dokladami v sredi, zraven ali zadi, kakor ga že povečamo, bodisi zgoraj, spodaj, v sredi, ob strani ali zadi. Vendar moramo to napraviti pred pripravo za rojenje, sicer ne pomaga nič, zakaj če se je panj že odločil rojiti ter se je za to že pripravil, ga ne moremo več od tega odvrniti...« To so tudi za današnje čebelarje zlata vredni nauki!

Za prestavljanje v panjih s premičnim delom se je pa posebno živahno zavzemal Nemeč Emil Preuss. O načinu svojega obratovanja je izdal leta 1898. knjigo: »Meine Betriebsweise und ihre Erfolge«. Knjiga je doživela doslej tri izdaje.

Če panj o pravem času prestavimo, preprečimo rojenje ali ga vsaj zadržimo za nekaj časa, to pa je odvisno od časa prestavljanja. To nam jasno pričajo tudi zgoraj navedene Janševe navedbe. Če prestavljamo v začetku maja meseca, potem preprečimo rojenje vsaj za štiri tedne, dočim bo plemenjak, ki ga prestavimo sredi maja, lahko že po treh tednih ali pa še prej rojil.

Ker prestavljamo pred glavno pašo, imamo ob njej močne plemenjake. S takimi družinami lahko dosežemo lepe uspehe. Prestavljen panj pa ne samo, da ne misli ob glavni paši na rojenje, temveč ima takrat tudi veliko več čebel za bero nego bi jih imel sicer.

Poleg že naštetih važnih dejstev pa s tem delom tudi obnavljamo satje, kar je zelo važno z ozirom na naravne potrebe čebele in pa za produkcijo voska. Mlada čebela mora zlasti ob dobri paši staviti satje, kajti staro satje je leglo bolezn. Obnavljanja satja pa seveda ne smemo pretiravati, temveč moramo upoštevati pred vsem pašne razmere in pa pravilno delo v obratu. Vendar se držimo pravila:

Več nego tri leta staro satje ne spada v plodišče! Glede obnavljanja satja nam bodo za vzor naši stari čebelarji, ki so obdržali dobre plemenjake kvečjemu dve leti, potem so jih pa zaradi starega satja podrli.

Pri prestavljanju je čebelar tako rekoč prisiljen, da vse plemenjake temeljito pregleda in se prepriča o medeni zalogi, zalegi, matici in o zdravju panja. Tudi nezkušenemu čebelarju se pri tem delu nudi prilika, da se dodobra seznanj z življenjem čebele in o redu v panju.

Medišče je po preteku treh tednov zanesljivo kazalo, ali so panji zdravi ali pa okuženi od gnilobe. Zdrava čebelna zalega se v 21 dneh izleže, bolna pa ostane v celicah. V krajih, koder razsajata gniloba in kuga čebelne zalege, jo čebelarji pri točenju medu najlaže doženejo in zatro, ako prestavljajo. Namreč vsaka zalega, ki jo najdemo po 24 dneh po prestavljanju v medišču, je sumljiva, razen če je matica ušla v medišče. Naziranje tistih čebelarjev, ki domnevajo, da se je taka zalega zaradi prestavljanja prehladila, je popolnoma napačno.

Kdaj prestavljamo?

Vsekakor pred pričetkom glavne paše, ki se pri nas prične navadno okrog 15. do 20. maja, ko cveto travniki, ponekod pa akacija. Preuss je imel glavno pašo na akaciji. Prestavljati je začel 10 dni pred glavno pašo, ko je bil akacijev cvet brez peclja $2\frac{1}{2}$ cm dolg.

Za izvršitev tega dela pa ni odločilen samo pričetek glavne paše, ampak najbolj stanje plemenjakov. Panj, ki ga hočemo prestaviti, mora zasedati celotno plodišče, t. j. sati morajo biti popolnoma zaleženi (pri panju na devet satnikov vsaj 7), krajni (stranski) pa napolnjeni z obnožino in medom. Panj pa ne sme imeti že zaleženih matičnikov, ker bi bil tedaj uspeh prestavljanja zelo dvomljiv. Dokler panj ni goden, ga ne smemo prestavljati, ker mu s tem škodujemo. Tedaj imamo vedno le škodo, brez kakršnekoli koristi.

Ni pa dovolj, da so plemenjaki godni za prestavljanje, tudi paša mora biti takrat primerna. Kadar ni paše in ob slabem in deževnem vremenu ne prestavljamo, temveč počakajmo boljšega vremena in paše. Če se po prestavljanju vreme poslabša, moramo plemenjake pitati, ako jih nismo pri prestavljanju založili z medenimi sati.

Čebelar, ki hoče samo nekaj panjev prestaviti, jih najlaže prestavi med 10. in 16. uro, ker je v tem času v panjih najmanj čebel, v večjih čebelarskih obratih pa prestavljajo ves dan.

Kako prestavljamo?

Preden pričnemo z delom, si pripravimo potrebno orodje in satnike z vdelanimi satnicami. V svojem čebelarstvu opravljam prestavljanje takole: V drugi polovici ali najkasneje konec aprila denem v medišča vseh za prestavljanje že skoraj godnih plemenjakov vsakemu po 6 izdelanih satov, in sicer 3 starejše, ki ostanejo v medišču, in 3 lepe mlajše, ki jih pozneje predenem v plodišče. Satje za medišče in plodišče odberem že jeseni in zložim vsakega v svoj sklad. Ko ga spomladi potrebujem, vzamem kratkomalo iz vsakega sklada po 3 sate za vsak panj. Sati, ki ostanejo v medišču, so navadno precej medeni, seveda če je bila prejšnja letina dobra.

Ko je satje pripravljeno, odprem panj, odstranim slamnici in papir ali drugo odejo in odkrijem rešetko. Rešetko dobro pregledam, če ni kje na strani kake prevelike raze. Take so rade zlasti pri panjih »dobrega in solidnega izdelka«. Raze, skozi katere bi se lahko prerila matica v medišče, zamašim z lesom. Nato postavim v sredino medišča 6 satov, in sicer za medišče namenjene sate na desno, za plodišče pa na levo, potem panj zadaj zopet toplo odnem in zaprem.

Če pritrjujemo satnice v satnike več tednov pred prestavljanjem, se kaj rade pokvarijo, bodisi da se zaradi toplote izbočijo ali pa jih na ta ali na oni način poškodujemo. Da se to ne zgodi, jih vdela

na dan pred prestavljanjem za vse panje, ki jih mislim prihodnji dan predstaviti. Za panje na 9 satov pripravim po 3, na 10 satov pa po 4 satnice.

Pa začnimo s prestavljanjem! Preden panj odprem, položim na kozico 3, odnosno 4 satnike z vdelanimi satnicami. Nato odprem vratca, odstranim slamnico in okence medišča. Iz medišča vzamem nato 3 za plodišče namenjene sate, ki so na levi strani medišča, in jih položim na kozico. V medišču ostanejo potem še 3 stari dodelani sati, ki jih pomaknem k stranicam panja, enega na levo, dva pa na desno, ali pa obratno. To je odvisno od lege gnezda, kajti predjana zalega mora priti lepo v sredino medišča. Iz žrela v medišču, ki je zamašeno zunaj in znotraj, odstranim notranji zamašek, zunanje pa pustim. Šele ko sem to izvršil, rahlo odprem okence v plodišču. Potem potisnem drugi in sedmi, odnosno osmi sat proti sredini. S tem si napravim ob straneh prostora, da lahko brez truda in vznemirjanja čebel vzamem krajna sata iz plodišča, da ju pogledam, če je na nji matica. Če je ni, denem sata na določeno mesto v medišče. Nato vzamem iz plodišča sate št. 2, 9, 3, 8 in 7, odnosno št. 4, in jih sproti pregledam zaradi matice. Če je ne najdem na njih, jih denem v medišče. V sredini plodišča ostanejo po prestavljanju sati št. 4, 5 in 6, ki so polni zalege. Na teh satih je tudi matica. Sat, na katerem jo najdemo, pustimo vselej v plodišču, razen tedaj, če je sat zelo star ali slabo izdelan. Tedaj pustimo v plodišču drug lepo izdelan in zaležen sat, sat z matico pa postavimo na kozico za toliko časa, da se odločimo, kateri sat bomo pustili spodaj. Ko smo prestavili v medišče vse sate, razen treh, vzamemo s kozice sat z matico, jo ujamemo in spustimo na kak zaležen sat v plodišču. Sat, na katerem je bila doslej matica, denemo potem v medišče, ki je sedaj polno. Nato ga takoj zapremo z okencem.

Tako prestavljam jaz take panje, * ki imajo samo mlado satje (roje iz prejšnjega

leta). Pri starejših plemenjakih pa vselej puščam v plodišču tri v prejšnjem letu izdelane sate, druge pa predenem v medišče. To so sedaj sati št. 3, 7, 9 ali 2, 3, 7.

Ko je medišče polno, ga zaprimo z okencem, v plodišče pa vložimo 4 satnike z vdelanimi satnicami in 3 prazne izdelane sate.

Da nam bo slika, ki se nam kaže v posameznih štadijih prestavljanja, popolnoma jasna, označimo: medene starejše sate za medišče z $\oplus$, prazne izdelane sate za plodišče z $\ominus$, satnice z $\#$, zaležene sate s številkami 1—10.

Slika 1.

Medišče tik pred prestavljanjem:

$\oplus \oplus \text{ — — — — — } \oplus$

Plodišče tik pred prestavljanjem:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Slika 2.

Kako prestavimo sate v medišče:

$\oplus \oplus 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10 \oplus$

V plodišču ostanejo sati:

$\text{ — — — — } 4, 5, 6 \text{ — — — — }$

z matico.

Slika 3.

Satniki v plodišču po prestavljanju:

$\# \ominus \# 4, 5, 6 \# \ominus \# \ominus$

Satnike z vdelanimi satnicami smemo dati vselej le med dva že izdelana sata. Začetnik bo seveda moral uporabljati v medišču in plodišču namesto izdelanih satov satnice tako dolgo, dokler nima dovolj izdelanega satja na razpolago.

Ko smo uredili plodišče, potisnemo v panj okence. Nato ga sploh odenemo, bodisi s slamnico, bodisi s kako drugo odejo in zapremo. Na tablo v vratih zabeležimo, če je pleskana s črnim šolskim lakom, s kredo dan prestavljanja, sicer pa to napišemo na listek, ki ga pritrdimo na vratca posameznega panja z žebličkom.

Prestavljanje panjev je prav prijetno delo, zlasti še če so plemenjaki močni in lepo zaliti z medom. Včasih se pa le pri-

pete kake neprijetnosti, bodisi da je panj zelo srborit ali pa da ne najdemo matice izlepa. Če je panj srborit, storimo najbolje, da s prestavljanjem za en ali dva dni počakamo, kajti tak plemenjak ima mnogo jajčec. Nekoliko dni pozneje ga bomo lahko brez posebnih težav in pikov prestavili. Če pa najdemo matice v drugem slučaju, izvršimo prestavljanje tako kakor pri drugih panjih, ne da bi matice še dalje iskali in pustimo panj v miru. Čez dva dni pregledamo plodišče. Če najdemo v njem jajčka na novo zaležena, je panj v redu, sicer pa poiščemo matico, ki je v medišču, in jo predenemo v plodišče.

Kakor pri vsakem opraviu v panju, se tudi pri prestavljanju ravnajmo po pravilu; Delajmo mirno in premišljeno ter po načrtu. Če se bomo ravnali po tem načelu, bomo porabili za prestavljanje enega panja povprečno le 10 minut, ne da bi nas čebele pikale. Nasprotno bomo morda imeli dobre pol ure težavnega, dostikrat pa tudi brezuspešnega dela, ker ne najdemo matice.

Štiri dni po prestavljanju preglejmo vse panje, so li v redu. Predvsem se prepričajmo, ali je matica ostala v plodišču. Ako smo prestavljali v pravem času in če je paša kolikor toliko dobra, sta satnici, ki smo ju dali v plodišče poleg zalege, v štirih dneh že izdelani in zaleženi. Tedaj de-

nimo skrajno satnico števil. 1 k že izdelani satnici, izdelani prazni sat pa na stran kot sat števil. 1. Ko smo prestavljanje izvršili, ne smemo pozabiti še dveh važnih stvari, t. j. trotov v medišču in pa trotovine v plodišču.

Žrelo v medišču ostane prve tri dni po prestavljanju zaprto, da čebele v medišču ne nastavijo matičnikov, kar se rado zgodi. Namesto polnega medišča po končani paši bi meli čez deset dni po prestavljanju — roj.

Čez nekoliko dni pa moramo odpreti žrelo v medišču, da lahko troti odlete. Odprimo jim pa samo žrelo, brada naj ostane zaklopljena. Po prvem točenju zopet zaprimo žrela v medišču, kajti trotov ni več v medišču, zato je tudi žrelo nepotrebno. Kdor bi to delo opustil, bo imel jeseni rešetko posuto z mrtvimi troti. Taká slika pa ni baš prijetna in je slab dokaz za sposobnost dotičnega čebelarja.

Pri prestavljanju skrbimo tudi, da imajo čebele priliko staviti trotovino. Brez nje panj ali slabeje uspeva ali pa ubere svojo pot. Vsak panj mora imeti v plodišču vsaj za dobro dlan trotovine. Zato odrežimo na eni satnici precejšen kos na zadnjem spodnjem voglu, kamor spada trotovina, ali pa izrežimo iz praznih izdelanih safov, ki so namenjeni za plodišče, že izdelano trotovino, da jo čebele obnove.

Normalni kranjski panj.

Jan Strgar v Bitnjah pri Boh. Bistrici.

ako redki so v »Slovenskem Čebelarju« članki, ki je v njih govora o normalnem kranjskem panju. To me je napotilo, da sem spisal te vrstice.

V zadnjih letih so začeli ta panj naravnost neupravičeno prezirati. Vendar pa bi moral imeti za nekatere kraje, za nekatere namene, zlasti pa za naše razmere in za

izvoz naše čebele naravnost častno mesto med panji. Toda izboljšati ga je pa le treba in enotne mere mu manjka. V dveh desetletjih sem prehodil precej Slovenije, v krajih, kjer sem mislil, da čebelarijo zaradi prodaje živih čebel s panji vred. Žal, da sem le redkokje naletel na čebelarja, ki je imel panje pravilno narejene z ozirom na obrat in njih namen. Niti mizarji niso čebelarjem naredili pravih panjev. Seveda, saj ti nimajo pojma

o normalni meri in pravilni izdelavi, ako jim čebelar sam ne da pravega navodila! So čebelarji, ki imajo precejšnje število panjev, a izmed vseh nista niti dva enaka. Na vse strani so različne in nepravilne mere, kaj šele v debelosti lesa! Največkrat so preozki, prekratki, prenizki ali pa previsoki. Mnogi so napravljeni iz predebelih desek nezmiselno ter zbiti tako, da je joj. Tako so narejeni, kakor da bi bile deske iz vseh vetrov nanešene, da mora biti našo svetovno znano čebelo sram stanovati v takih spravah. Za take panje je »korito« še prelep izraz. Neredko vidimo, da je prednja končnica zabita s 16 do 20 po 6 do 8 cm dolgimi žebli, tako da je čudno, kako jih je bilo mogoče zabiti na tako majhnem prostoru. Čemu to? Saj vendar ne živimo v tistih časih, ko so medvedji še hodili v goste k čebelam in da bi se bilo bati, da bodo obgrizli sprednje konce panjev. Sploh je nepravilno, da je sprednja končnica pribita. Kranjiči morajo biti narejeni tako, da sprednjo končnico lahko vzamemo iz panja. Mnogokrat se pripeti, da je treba sprednjo končnico odpreti in vrezati vanjo veho za zrak, ali da je treba pogledati v panj. Nekateri tudi dno spredaj pošteno pribijejo. To kaže, da panju nikoli ne snamejo dna, da bi ga ostrgali in osnažili. To delo se jim zdi premučno, kar je tudi res, a tu so si sami krivi. Toda vsekakor pa je potrebno, da kranjičem vsako pomlad, v začetku aprila meseca, v ugodni pomladi pa še prej, ostržemo in osnažimo dno ter obenem pregledamo tudi vsebino panja, ugotovimo moč družine, zalogo medu, zalogo itd. Tudi ako se hočemo poleti prepričati, ali so matice izrojencev in rojev dobre, moremo to zanesljivo in natančno dognati le, če odtrgamo dno. To mora tudi storiti vsak čebelar, preden prepelje čebele v pašo, in pa domači čebelarji, h katerim pripeljejo čebele v pašo. Šele potem bo nehalo nesmiselno javkanje, da čebele, ki jih pripeljejo v pašo, ropajo. Tega so čebelarji sami krivi! Sicer to ne spada semkaj, ampak omenjam le mimogrede z namenom,

da utemeljim, kako važno je, da je kranjič priročen, to se pravi, od vseh strani dostopen. Neenotno narejeni kranjiči so prava nadlega pri prevažanju in jih ni mogoče dobro zložiti niti na vozu niti v čebelnjaku. Radi tega nastanejo nepotrebne vrzeli med panji, kar pa lahko povzroči rop. Tudi prezimljenje je slabo, ker niso tesno skupaj. Ko bi se tak čebelar le malo oziral na svoje čebele, na njih enotnost pri stavbi satja, pa bi jim gotovo preskrbel spodobnejše stanovanje. Kakor morajo biti satniki v panjih narejeni natančno po določeni meri, tako morajo biti tudi kranjiči.

Leta 1908. smo kranjskemu panju že določili normalno mero. To je bil povod, da je bivša tvrdka Jakob Žumer v Vintgarju začela izdelavati normalne kranjske panje enotne mere in izdelave. Bližnja okolica je bila s temi panji precej dobro preskrbljena in tudi čebelarji sami so po tem vzorcu delali panje. Danes pa je to že večinoma prešlo in čebelarji hodijo vsak svoj pot. Delajo panje, kakor se komu pač poljubi, ali kakršna deska mu pač pride pod roko, ne glede na to, kako je nerodno in nazadnjaško čebelariti v takih panjih ter v kakšne namene bodo panji.

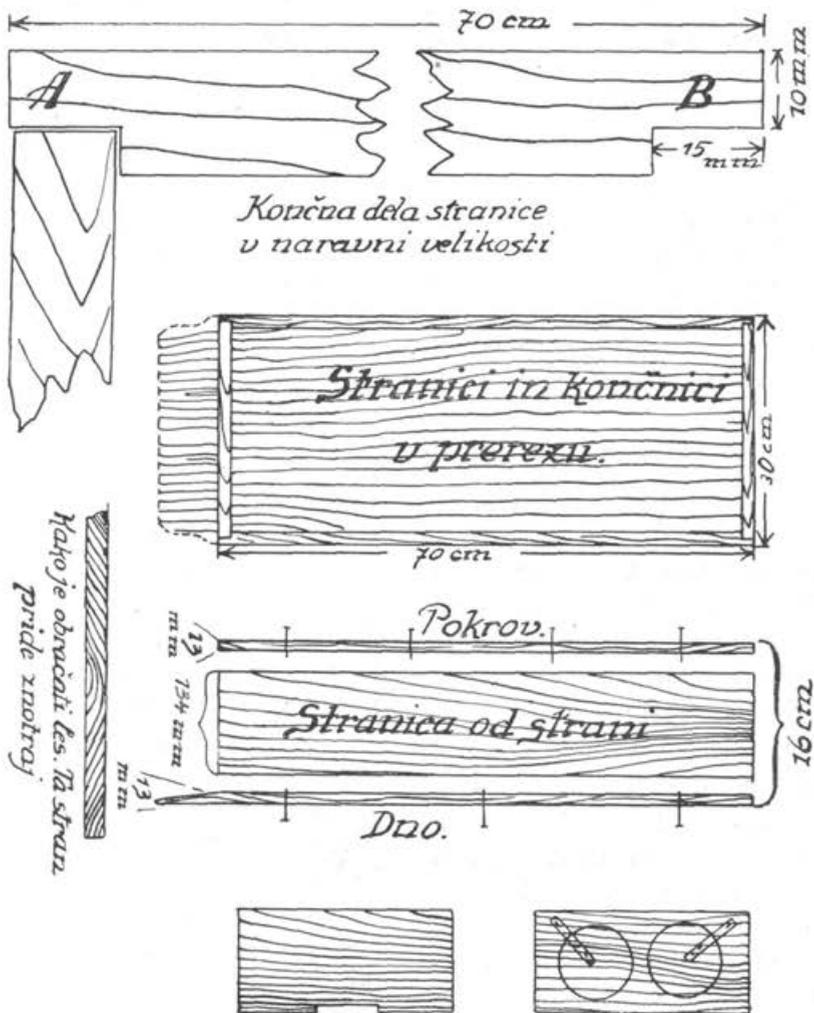
Normalni kranjski panj je pred vsem namenjen za izvoz naše svetovno znane in neprekosljive čebele. Pomisliti je treba, kaj si mislijo čebelarji raznih kulturnih držav, ki dobe čebele v kranjičih, pa nista niti dva enaka, vsi pa podobni starim zabojem. To nikakor ni v ugled naši čebeli in našemu narodu. Malomarnost in starokopitnost našega čebelarja pri izdelavi panjev sta tem manj razumljivi, ker je sicer prav razumen. Saj ga že pesnik Vodnik opeva tako!

Napredovati je vsekakor treba! Napredek je tudi, če si znamo stare reči času in razmeram primerno preurediti. Nujno potrebno je za prospeh izvoza naše čebele in za blaginjo čebelarjev, da se oprimejo normalne mere kranjičev in pravilne izdelave panjev, to pa zlasti čebelarji, ki čebe-

larijo zaradi prodaje živih čebel. Sedaj je čas, da si vsak takšen čebelar preskrbi nove, pravilno, pripravno in po normalni meri narejene panje kranjiče!

Kakšna pa je normalna mera? Normalna mera je $70 \times 30 \times 16$ cm, t. j. dolžina 70 cm, širina 30 cm, višina pa 16 cm, zunaj merjeno. To mero so določili l. 1908.

Za pokrove in dna rabimo deske, ki so natančno 15 mm debele in 32–33 cm široke, suhe ter kolikor mogoče brez grč. Za stranice morajo biti 18–20 mm debele in tako široke, da dobimo po dve stranici, ako jih prežagamo po dolgem. Porabne pa so za stranice tudi tako ozke deske, da dobimo v širini le po eno stranico, ker s

Podobi A in B v naravni velikosti, druge 1 : 10.

Skrbimo, da ta mera tudi ostane in da se bo le panj te mere označeval z »normalnim kranjskim panjem«. Panje drugih mer ne smemo več označevati s tem imenom.

Pravilno, natančno in po normalni meri delati kranjiče, ni baš igrača, zato jih čebelar, ki ne zna spretno rabiti mizarskega orodja, le težko pogodi, zlasti ne, ako kar brez pazljivosti dela.

tem les bolje izrabimo. Najboljše so smrekove ali pa lipove, ako jih imamo. Jelkov les ni dober, ker ima neprijeten duh. Po udarjam pa vnovič, da mora biti les prav dobro suh.

Za sestavo normalnega kranjskega panja je treba naslednjih delov, katerih mera je pa označena za že izdelan les, t. j. da je les na notranji strani že stružen, kajti na

zunanji strani ne sme biti. Končnice morajo biti z obeh strani postružene. Rabimo torej:

1. dve stranici, to sta deski po 70 cm dolgi in 134 mm široki ter 17 mm debeli, debelejši pa ne. Na obeh koncih imata zareze za končnice. Velikost zarez kažeta podobi A in B, ki ju prinaša današnji »Slov. Čebelar«. Pri stranicah na zunanji strani mora ostati s konca še 1 cm lesa, po dolžini pa je zareza 15 mm na dolgo;

2. dve končnici po 28 cm dolgi, 134 mm široki in 13 mm debeli in na obe strani postruženi. Za te dve je najbolje odbrati tako široko desko, da dobimo iz nje, če jo po dolgem prežagamo, dve deski v širini končnice in da v sredini še odpade nekaj lesa, to pa zato, da dobimo boljši, gostejši les, ki ima tako rasti, da se potem ne veži;

3. pokrov, 70 cm dolg, 30 cm širok in 13 mm debel, postružen samo na notranji strani;

4. dno, 78 cm dolgo, 30 cm široko in 13 mm debelo, znotraj postruženo in na sprednjem koncu 8 cm na dolgo in $\frac{1}{3}$ debelosti navzdol postruženo, to pa zato, da deževnica, pozimi pa sopara lažje odteka.

To je ves les, ki je potreben za en panj. Treba je še 14 žeblice št. 18 (45 mm dolgi).

Kako pa pripravimo deske? Pred vsem naredimo stranici, in sicer tako, da primerno dolgo desko po dolgem prežagamo, potem pa oba dela tako obrnemo, da se z licem držita (glej podobo: Kako je obracati les!) ter ju z nekoliko žeblički zbijemo in ju poravnamo s stružcem po robih tako, da sta natančno po vsej dolžini 134 mm široki. Potem ju na enem koncu prižagamo in poravnamo natančno pravokotno, odmerimo dolžino 70 cm, prirežemo še na drugem koncu in pravokotno poravnamo. Nato zarišemo z mizarskim risalom, od zunanje strani merjeno, 1 cm na konceh in še malo po dolgem za zarezo. Ko smo to storili, izvlečemo s kleščami žebličke, s katerimi smo zbili stranici. Se-

daj zarišemo še na konceh stranice na notranji strani počez 15 mm od konca za zareze za končnici, katere potem z dobro žago zarežemo tako, kakor kažeta podobi A in B. Nato stranici na znotranji strani postružimo, pa sta gotovi. Potem se naredita končnici natančno pravokotno po ravnini ob straneh in koncih, po 28 cm dolgi, 134 mm široki in se še na obeh straneh postružita, tako da sta po 13 mm debeli.

Pokrov in dno moramo na enem robu poravnati, pri konceh prižagati in pravokotno poravnati, in sicer pokrov na 70 cm, dno pa na 78 cm. Notranji strani postružimo tako, da sta po 13 mm debeli. Dno obdelamo skoncica (pri bradi) tako, da je v dolžini 8 cm in za $\frac{1}{3}$ debeline navzdol postruženo (glej podobo). Po enem robu dna in pokrova doslej še nismo poravnali. Ta rob smemo postružiti šele potem, ko smo panj že zbili.

Sedaj je to gotovo, le še zbiti ga je treba. Pred vsem denimo stranici in končnici v četverkot (glej podobo v prerezu). Ko smo ga od strani nekoliko s sponami privili, pribijemo najprej pokrov, nato panj obrnemo in pritrdimo še dno tako, kakor kaže podoba. Prvi žeblici pri pokrovu in pri dnu morajo biti zabiti 8 do 10 cm od koncev panja proti sredini, in sicer zato, ker je panj potem na vsakem koncu nekako prožen in se podaje, ako odpiramo končnico. Ker je prožen, zato tudi bolje drži končnici, ako se je les za kak milimeter napel ali pa usušil. Panj je pravilno zbit tako, kakor kaže podoba.

Pokrov pribijemo na vsaki strani s štirimi, dno pa s tremi žeblici. Potrebujemo torej 2×4 in $2 \times 3 = 14$ žeblice, tako zvanih žičnikov št. 18, dolgih po 45 mm. Nikar pa ne zbijajmo panjev preveč! Sedaj moramo poravnati še rob pri pokrovu in dnu, kolikor ga moli čez stranici, kakor sem že prej omenil.

V sprednjo končnico vrežemo 9 cm dolgo in 8 do 10 mm visoko žrelo. V zadnjo končnico ob strani vrežemo tako zvano

veho (10 cm v premeru), čez katero pribijemo z žeblički št. 12 (10 mm dolgi) na notranji strani žično mrežo (št. 10), na zunanji strani pa pritrdimo čep z usnjatim jermencem tako, kakor kaže podoba. Veho vrežemo zato na strani, da je na končnici prostora še za eno, to pa zato, da v potrebi lahko vrežemo še eno veho. Ako vrežemo prvo v sredini, si potem ne moremo pomagati, ker ni več prostora za drugo veho.

Ako so panji po teh navodilih enotno narejeni, lahko predenemo končnico iz enega panja v drugega. Ako treba, n. pr. pri prevažanju v pašo, končnice pribiti, je treba le na vsakem koncu končnice zabiti poševno po en žebliček (velikost št. 16, 35 mm dolg), in sicer tako, da ga ne zabijemo popolnoma, da ga lahko vsak čas s kleščami primemo.

Tak je »normalni kranjski panj«, ki je res primeren svojemu namenu. Poudarjam

vnovič, da je namenjen za čebelarje v krajih, kjer kaže čebelariti zaradi prodaje živih čebel. Ti čebelarji naj prav nič ne odlašajo s preskrbo takih panjev, kajti pride čas, da bodo kupci primorani odklanjati vse panje manjše mere.

Mogoče mi bo kdo ugovarjal, da je tak panj prevelik. Temu bodi povedano, da so koroški čebelarji določili še večjo mero. Glede velikosti ni nihče niti malo na škodi, ker dobi iz večjih panjev močnejše roje, ker so družine močnejše, ki tudi bolje izkoriščajo razne paše. Z ozirom na enotno izdelane panje pa čebelar tudi lažje čebelari.

Nikar ne odlašajmo in uvedimo takoj normalni kranjski panj namesto dosedanjih skrpucal. Čebelarjem, katerim je ta spis namenjen, naj to predavatelji dobro poudarjajo in jih opozore, da je ta spis namenjen le v njih prid in v ugled našega čebelarstva.

Iv. Jurančič.

Razvoj čebel napreduje počasi, dasi mnogo rastlin že cvete. Češnje, breskve in zgodnje slive so bile dne 15. aprila že vse v cvetju, panji pa skoraj niso nič bolj živalni, nego so bili ob koncu zime. V prvi polovici preteklega meseca je bil vsako noč občuten mraz, zato je cvetje slabo medilo. Upajmo, da bo bodočnost boljša, saj je najboljša, kar ima čebelar — upanje.

Ko bodo te vrstice čebelarji imeli v rokah, bo že marsikateri vprašal soseda, oziroma tovariša: »Ali imaš že kaj rojev? Koliko si jih že dobil?« Kadar čebele roje ter se šumno sučejo in preletavajo po zraku, očitvidno izražajo s tem živahno in prijetno razpoloženje. Gotovo je rojenje za

nje trenutek največje radosti. Naravno je, da se tudi čebelar bolj ali manj veseli rojenja, saj pravi čebelar brez dvomno čuti s čebelami. Starejšemu čebelarju, ki ima v čebelnjaku že toliko plemenjakov, kolikor jih namerava imeti, preveč rojev ni v veselje, ker mu povzročajo preglavice in sitnosti. Rojenje tudi vsekako zmanjšuje pridelek medu. Tem več veselja z roji pa ima začetnik, ki hoče število svojih panjev še pomnožiti.

Čebelarji iz prejšnjih časov, ko premični sat še ni bil znan, so spoznali pričetek dobe rojenja po raznih znamenjih. Na primer: čebele se pripravljajo za roj, če brusijo kapice (pokrovce trotove zalege), če troti že izletavajo, če čebele pred žrelom

prisedajo itd. Vse to ne pomeni več, nego da se dotični panj pripravlja za roj; ali bo pa v resnici rojil, na to nihče ne more priseči. Priprava za rojenje je tudi, če začne matica zalegati trote, neposredna pa, da napihne panj matičnike. Edino zanesljivo znamenje za rojenje je torej, če v panju najdemo zaležene matičnike. Če so nekateri že pokriti, utegne panj rojiti v najkrajšem času, morda še tisti dan, to pa le, če je vreme trajno lepo, paša pa dobra, kajti ob nagli izpremambi vremena čebele matičnike podro in rojenje opuste.

Ko se bliža čas rojenja, ima vesten čebelar že pripravljeno vse, kar potrebuje: osnažene panje, panj za ogrebanje, ki naj bo priročen in lahek (posebno pripraven je tenko spleten slamnat koš, ker je lahek in se ob njegov raskavi obod čebele posebno dobro primejo), par lestvic, vodo za škropljenje, kadilnik in čebelarstvo krinko itd. Medtem ko seda roj na vejo, moramo pripraviti notranjščino panja, v katerega nameravamo roj vsaditi. Kakor hitro se čebele zberejo in umirijo, roj ogrebemo in ga postavimo za pol ure pod drevo, na katerem je sedel, da se čebele zopet zbero. Nato roj takoj postavimo na stalno mesto. V nekaterih krajih imajo napačno navado, da puste roj do večera tam, kjer se je usedel ali kje v bližini. To je iz dveh razlogov napačno. Prvič utegne roj pobegniti, zlasti če pripeka solnce, drugič pa izleti mnogo čebel kmalu po rojenju na pašo. Te so si zapomnile mesto, kjer se je roj zbral in ga smatrajo za trajni dom. Ko jih pa zvečer premestimo na stalno mesto, se tega ne zavedajo in se prihodnji dan vračajo s paše tja, kjer so bile prejšnji dan. Ker tukaj ne najdejo svoje družbe, begajo okoli in se pozneje vrnejo v izrojenca ter so izgubljene za roj, ki jih je pa mnogo bolj potreben nego stavec.

Kaka naj bo notranja oprema panja za roj? Začetnik, ki nima še zaloge satja, mora čebelarjenje urediti tako, da pridela čim več voska. Zato mora opremiti satnike z začetki, namreč z 2 do 5 cm širokimi trakovi satnic po vsej dolžini zgornje

letvice satnika. Zgodnjim rojem tudi starejši čebelarji dajejo samo začetke zaradi večjega pridelka voska. Kdor ima večjo zalogo voska ali pa polno mošnjico, daje rojem, zlasti poznim, cele satnice. Pomnimo pa, da dajmo roju ali same začetke ali pa same cele satnice; mešati ne kaže, ker bi čebele napravile na začetkih samo troto vino. Moje pravilo pa je: Vsak roj dobi še razen dosedaj omenjene opreme en poln sat medu. To je namreč zavarovanje za slabo vreme, ker roj že v nekoliko dneh strada, če nastane nenadoma neugodno vreme. Stradajoče čebele ne morejo potiti voska niti hraniti zalege niti vzdrževati potrebne toplote. Če bi drugod ne imeli medu, ga vzemimo izrojencu; ta ga ima gotovo, sicer bi se mu ne ljubilo rojiti. Rojem najhitreje zmanjka živeža, ker porabijo mnogo medu za stavbo satja in za prehrano zalege.

Vsi roji niso enako močni. Začetnik si svojega obrata tudi ne more takoj tako urediti, da bi dobil enako močne roje. Stari čebelarji so dali močnejši roj v večji panj, slabjšega pa v manjšega, in nihče ne bo rekel, da so ravnali napačno. Dandanes so panji enega sistema vsi enako veliki, so pa z malo izjemami tako ustvarjeni, da prostor v njih lahko razširimo ali zožimo, kakor je pač treba. Koliko prostora naj pa damo roju? Prevelikega prostora ne more zadostno ogrevati, zato pa potem ne napreduje. Pretesen prostor pa tudi škoduje, ker čebele spričo gneče in preobilne toplote ne morejo redno delati. Če roj, ko se je v panju zbral, drugo jutro zavzema dve tretjini prostora, potem ima primeren prostor. Če ga ima več, vzemimo iz panja en ali dva satnika, ako je pa panj s čebelami prenapoljen, mu nekaj satnikov dodajmo. V panjih s podolžnim delom je za zoženje prostora potrebna ločilna deska. Ne pozabimo še, da roj potrebuje mnogo toplote, sicer ne more voska proizvajati in satja staviti. Zato dajmo blazino za okno in ga, če je treba, še bolj odenimo.

Stara izkušnja uči, da tudi maj prinese še marsikatero hladno noč.

Kdor je število plemenjakov domalega že pridobil, ne želi, da mu vsi panji roje, ampak izbere neko število panjev za čebelarjenje na med. V pašnih razmerah, kakršne so večinoma v Sloveniji, priporočam, da polovico prezimljenih plemenjakov določimo za rojenje, polovico pa za čebelarjenje na med. Roje sprejemajmo od tistih, ki so se prejšnje leto vsestransko najbolj odlikovali in ki imajo mlajše, t. j. lanske ali vsaj predlanske matice. Onim pa, ki so določeni za čebelarjenje na med, moramo rojenje preprečevati s tem, da prostor v panju do dovoljene meje razširjamo (sem spada tudi prestavljanje), medišče odpremo, preobilni med pa večkrat odvezujemo. To so najobičajnejša sredstva za omejitev rojenja, popolnoma preprečiti se itak ne da. Največkrat se zgodi, da roje baš tisti plemenjaki, od katerih nočemo rojev, n. pr. roji s starimi maticami. Tak roj ne napreduje, ker baš med najživahnejšim delom čebel, ko je satje komaj napol dodelano, matica opeša in so čebele prisiljene, da jo preležejo. Dokler pa se mlada matica ne opravi in ne začne leči jajčec, počiva v panju vse delo, medtem pa paša mine. Roj ostane potem — slabič. Razen tega je roj s staro, recimo s triletno matico brez vrednosti zlasti za začetnika,

ki stremi za tem, da mu roji napravijo mnogo čebelnega satja, ne pa trotjega, ki ga kaj rad stavi baš roj s staro matico.

Kadar zapazimo, da plemenjak s staro matico sedi na roj, da ima že mnogo založenih matičnikov, mu staro matico vzamemo, da roji potem s pevko. Ako pa panj roji nenadoma, uničimo roju matico in čebele se bodo potem v starca same vrnile ter v nekaj dneh rojile s pevko.

Ako hočemo imeti do jeseni močne plemenjake, ne smemo dopustiti, da bi preveč panjev v drugič rojilo. To zabranimo, če peti dan po prvem roju podremo vse matičnike razen enega. Kdor pa tega ne more, naj druga vrne starcu. V tej zmešnjavi, ki nastane v panju, se čebele končno umire in odločijo za eno matico, druge pa uničijo in panj ne roji več. Drugače je s prvcem; če ga z matico vred starcu vrnemo, bo panj prihodnji dan zopet rojil.

Vzreja matic pride seveda tudi v tem mesecu na vrsto. Ker pa ta vzreja ne spada v opravila čebelarja-začetnika, zato o njej ne bomo govorili. Kdor pa dela po zgoraj podanih navodilih in izbira za plemo vedno najboljši zarod, t. j. roje iz najboljših plemenjakov, manjvredne pa jeseni podre, že s tem skrbi za izboljševanje plemena. Za »vzrejo« matic skrbe torej čebele same, čestokrat bolj uspešno nego nespretna roka čebelarja začetnika.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Letošnji mesec marec za čebele ni bil posebno ugoden. Zalega se ni množila v tej meri, kakor smo upali po uspehih v februarju mesecu. Imeli smo sicer povprečno večjo dnevno toplino, nego zadnji dve leti, zato pa več snežnih dni nego zadnja tri leta in razmeramo malo izletnih dni.

Mesečna zaloga je v tem mesecu v panjih naglo kopnela. Star in vesten poročevalec, ki je izkazal 210 dkg porabe, je izrazil dvom o točnosti svoje tehtnice, toda tehtnica je bila popolnoma v redu.

Najboljši dokaz za to je, da sta enako porabo medu javili še dve drugi postaji, štiri pa celo še večjo.

Povprečna poraba v letošnji zimi od 1. septembra 1925. l. do 31. marca 1926. l. znaša 9·204 kg. Sicer je poraba v letošnjem marcu, kakor kaže razpredelnica, večja nego v zadnjih treh letih, vendar velja, da si naši čebelarji navedeno množino dobro zapomnijo. Upoštevajo pa naj še, da je mnogo panjev padlo zaradi lakote tudi aprila meseca, nekateri celo maja meseca.

Mesečni pregled za mesec marec zadnjih štirih let.

Mesec marec	Povprečna		Izletnih	Solnčnih	Sneženih	Deževnih
	poraba	toplina				
Leta 1923.	159.5 dkg	+ 5.7° C	19.6	12.7	1.4	5.7
Leta 1924.	143.2 dkg	+ 3.3° C	12.8	8.5	4.9	7.1
Leta 1925.	166.2 dkg	+ 4.1° C	15.0	10.6	2.5	7.0
Leta 1926.	188.4 dkg	+ 5.0° C	13.6	7.2	5.3	3.8

Društvene vesti.

Občni zbor zveze čebelarških podružnic v Mariboru.

Občnega zbora dne 21. marca t. l. se je udeležilo 40 čebelarjev, po delegatih pa je bilo zastopanih 20 podružnic. Občni zbor je otvoril urednik »Slov. Čebelarja« g. Bukovec, ki je pozdravil zborovalce ter jim predložil potrebo, da si ustanove zvezo podružnic. Nato je poročal društveni tajnik o bodočih nalogah zveze; o razširjanju in krepitvi organizacije, o organizaciji potovalnega pouka, o zatiranju kužnih bolezni itd. G. Černež je podal kratko poročilo o delovanju bivšega čebelarškega društva za Spod. Štajersko ter pojasnil vzroke, zakaj ni zveza začela delovati takoj po reorganiziranju osrednjega društva. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: za predsednika g. Ivan Jurančič, za tajnika in blagajnika g. Černež, za podpredsednika g. Tomo Kurbus, za odbornike pa gg. Priol, Zorman, Pečar, Pikel in Ribič. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. Ferik in Bratanič.

Ta občni zbor je jasno pokazal, kako zelo primanjkuje v mariborski oblasti za čebelarstvo vnetih in požrtvovalnih delavcev. Po našem mnenju bi morala biti predsednik in tajnik v Mariboru ali pa vsaj v njegovi neposredni bližini, a njihče iz bližnjega kraja ni hotel prevzeti teh mest. Vidi se, da je zveza čebelarških podružnic v mariborski oblasti kaj malo sposobna za življenje, če se sedanji odbor ne bo res z vso odločnostjo lotil dela ter če se ne bodo na prihodnjem občnem zboru odpravile glavne napake pri sestavi odbora.

Jože Okorn, tajnik.

Seja načelstva dne 20. marca. Navzočni gospodje: prošt Kalan, Bukovec, Mesar, Okorn, Verbič Ivo, Verbič Josip.

Sklepi:

1. Društveno zemljišče. Načelstvo je sklenilo, da zemljišče proda, in sicer raz-

deljeno v tri parcele. Izposluje naj se odobritev parcelacije. Prodajo zemljišča je objaviti z inserati v listih. Ponudbe je zbrati do 10. aprila t. l.

2. Poročilo tajnikovo. Tajnik je poročal o uspehih svojega potovanja v Nemčijo ter o neobhodno potrebnih potrebščinah za izdelavo satnic, ki jih je naročil. Poročilo je načelstvo odobrilo.

3. Slučajnosti. Načelstvo je sklenilo, da je napraviti vlogo do mestnega magistrata za oproščenje užitnine pri uvažanju in izvažanju voska, ki ga društvo pošilja v predelavo v satnice. Dalje je sklenilo, da adaptira za muzej in izdelovalnico satnic čebelnjak g. Bukovca. V ta namen je dovolilo potrebne kredite. Določilo je tudi točke najeminske pogodbe ter določilo višino najemnine in druge podrobnosti. — Tajnik je prečital nato predlog Savezu za pošiljanje čebel po pošti, odgovor zvezi čeških čebelarških društev in še več drugih dopisov. Sklenilo se je, da naj tečaj o kužnih boleznih v Rogatcu dne 18. aprila vodi g. prof. Verbič. Došli dopisi in prošnje so se prečitali in rešili.

Poročilo o seji načelstva dne 10. aprila t. l. Navzočni gg.: prošt Kalan, Bukovec, Mesar, Okorn, Verbič Ivo, Verbič Josip, Žnideršič.

1. Društveno zemljišče. Načelstvo je sklenilo, da proda samo dve parceli, in sicer eno veliko 1066 m², drugo pa 956 m². Tretje parcele sedaj še ne proda. Denar, ki ga bo skupilo za zemljišče, je takoj plodnosno naložiti skupno z denarjem, ki je bil nabran po kamenih za »Čebelarški dom«.

2. Slučajnosti. Z ozirom na veselo vest, da je Njeg. kr. Visočanstvo prestolonaslednik Peter prevzel pokroviteljstvo nad Savezom čebelarških društev ter tudi nad vsemi čebelarškimi društvi in podružnicami, je načelstvo sklenilo, naj »Slovenski Čebelar« objavi to vest v prihodnji številki. Gosp. Žni-

deršič je predlagal, naj se skličejo v posameznih okoliših sestanki (posveti) naprednih čebelarjev, da bo odbor z njimi v večjem stiku in zve za njih težnje. Predlagal je tudi, naj odbor posveča večjo pozornost trgovini z medom. Društvo naj začne s trgovino z medom. Z ozirom na ta predlog, s katerim so se vsi strinjali, je načelstvo g. Žnideršiča zaprosilo, naj na prihodnji seji poda o organizaciji prodaje medu izčrpno poročilo.

Uredništvu je načelstvo dovolilo, da si kupi omarico za shranjevanje člankov in drugih uredniških listov in tiskovin. — Prečital se je tudi dopis »Saveza«, v katerem se društvo obvešča, da mu je poslal 250 izvodov »Revije« in ga obremenil za dotični znesek. Sklenilo se je, naj odbor stori vse, da se izvodi prodajo, vendar naj se Savez opozori, da društvo ne more prevzeti garancije, da bomo vse izvode prodali, kajti pretežna večina naših čebelarjev ne zna čitati cirilice in je vsled tega prodaja zelo otežkočena.

Končno so se prečitali in rešili še drugi dopisi različne vsebine ter določili dnevi tečajev in predavatelji. Jože Okorn, tajnik.

Tečaji in predavanja v maju.

A. V ljubljanski oblasti:

2. maja v **Šmartnem pri Litiji** celodnevni tečaj na osnovni šoli. Začetek ob 7 zjutraj.

4. maja v **Vodicah** tečaj o kužnih boleznih pri čebelnjaku g. Zihlerla. Začetek ob 2 popoldne.

9. maja v **Radečah pri Zidanem mostu** predavanje ob pol 3 popoldne na osnovni šoli.

13. maja v **Laškem** celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. Fr. Lapornika na Lokah ob 9 popoldne.

16. maja v **Dobrepoljah** celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. Drobniča na Ratikah. Pričetek ob 9 dopoldne.

24. maja v **Dolskem**, p. Dol pri Ljubljani, celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. A. Šimenca v Podgori ob 9 dopoldne.

24. maja v **Jesenicah**, celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. I. Šetince na Javorniku ob 10 dopoldne.

B. V mariborski oblasti.

2. maja v **Mariboru** celodnevni tečaj o kužnih boleznih za čebelarje mariborske podružnice in delegate »Zveze«. Teoretični del na 3. deški osnovni šoli na Ruški cesti, praktični v okuženem čebelnjaku. Začetek ob 10 dopoldne.

* 2. maja v **Št. Janžu na Dravskem polju** ob 8 zjutraj v šoli.

* 9. maja pri **Mali Nedelji** ob 8 zjutraj v šoli.

9. maja v **Ptaju** celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. Kanclerja na Sp. Hajdini. Pričetek ob pol 9 dopoldne, popoldne ob 2 pri čebelnjaku g. Podgorška na Turnišču. V slučaju slabega vremena bo tečaj v šoli na Bregu.

13. maja v **Šoštanju**, celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. Kosija. Začetek ob 9. dopoldne. V slučaju slabega vremena se vrši tečaj v hotelu »Jugoslavija«.

* 13. maja pri **Sv. Benediktu v Slov. gor.** ob 3 popoldne v šoli.

16. maja v **Slovenjgradcu** celodnevni tečaj. Začetek ob 9 dopoldne na osnovni šoli.

* 16. maja v **Kapelji pri Radencih** ob 2 popoldne. Kraj se šele določi.

23. maja v **Središču ob Dravi** celodnevni tečaj pri čebelnjaku g. J. Bratuše v Obrežu ob pol 9 dopoldne.

* 24. maja pri **Sv. Urbanu pri Ptaju** ob 3 popoldne pri čebelnjaku g. Potrča.

* 30. maja v **Slovenjgradcu**. Natančneje v časnikih.

30. maja pri **Sv. Lovrencu v Slov. gor.**, celodnevni tečaj na osnovni šoli. Začetek ob 9 dopoldne, popoldne pa pri čebelnjaku g. Čuša v Gaberniku.

Tečaji in predavanja bodo ob vsakem vremenu. Čebelarji, udeležite se jih točno in v obilnem številu.

Z * označena predavanja ima g. potovalni učitelj I. Jurančič.

Podružnica mežiška. Na rednem občnem zboru dne 6. januarja t. l. je bil izvoljen naslednji odbor: Miha Bivšek za predsednika, Franc Orešnik za podpredsednika, Rudolf Galob za tajnika in blagajnika, za odbornika pa Franc Blatnik in Franc Grauf. Za delegata se je določil Franc Orešnik, za namestnika pa Rudolf Galob.

G. Ivo Feinig je tudi izrazil željo, naj ga v bodoče ne volijo več kot odbornika, ker ne goji čebel in se zato ne čuti toliko poklicanega, delovati za čebelarstvo kot za kmetijstvo. Načelnik se mu je po volitvah iskreno zahvalil za ves trud, ki ga je imel za podružnico kot večletni tajnik in blagajnik, posebno v času, ko se je podružnica toževala z bivšim članom L. K., ki je po prevratu spravil izposojeno društveno orodje čez mejo v Avstrijo in ni o njegovi vrnitvi hotel nič slišati. Po razpravah pri okrajnem sodišču na Prevaljah in okrožnem sodišču v Mariboru je končno prišla zadeva pred razsodišče v Zagreb, kjer je bil L. K. obsojen na povračilo vrednosti orodja in na vse sodnijske in odvetniške stroške. Od tistega časa ni več član in ga tudi podružnica ne more sprejeti za člana. Tajnik.

Podružnica na Breznici na Gorenjskem priredi sestanek vseh čebelarjev in prijateljev čebel dne 13. maja t. l. ob 3 popoldne pri čebelnjaku gosp. Franja Kunaverja na Selu. Fr. Zupan, preds.

Podružnica za Ljubljano in okolico vabi svoje člane, da naznanijo število panjev, ki jih nameravajo postaviti v podružnični čebelnjak pod Krihom. Naznanila je poslata do 15. maja gospodarju

čebelnjaka, gosp. Josipu Verbiču, profesorju v Ljubljani, Streliška ulica št. 32, obenem pa plačati privajno takso 1 Din od panja. Tajnik Fr. Prezelj.

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo sejo dne 5. maja t. l. ob 8 zvečer v posebni sobi restavracije pri »Šestici«. Po končanem sporedu bo predavanje o rojenju, narejanju in oskrbovanju rojev. Tajnik Fr. Prezelj.

Občni zbor podružnice v Dolskem je bil dne 6. januarja t. l.

Podružnica je imela v preteklem letu 14 članov. Tečaj, ki je bil nam zagotovljen, se ni vršil. Podružnica ni temu vzrok.

Blagajna izkazuje 173 Din prebitka. Kupili smo en izvod knjige »Naš panj«, ki je članom na razpolago. Izvoljen je bil stari odbor.

Za delegata k društvenemu občnemu zboru smo izbrali Jožefa Vodeta, kot namestnika pa Antona Šimenca.

Sklenili smo, da bi se vršil lani obljubljeni enodnevni tečaj letos na binškoštni ponedeljek pri čebelnjaku Antona Šimenca v Podgori. Snov: vzreja matic in čebelarjenje v A.-Ž. panju.

Predlog M. Učakarja, da bi si podružnica nabavila stiskalnico za vosek, je bil z odobravanjem sprejet. And. Jemec, predsednik.

Podružnica v Radovljici je imela svoj letni redni občni zbor v nedeljo dne 3. januarja t. l. Izvoljen je bil tudi nov odbor, in sicer: Ivo Bulovec, trgovec v Radovljici, za predsednika, Jože Kleindienst, posestnik na Gorici, za namestnika, Franc Resman, Radovljica, za tajnika, za odbornike pa Franc Resman, posestnik na Gorici, Jože Šolar, posestnik v Rovtah, Ivan Varl, posestnik v Kamni gorici, Ivan Šemerl, šolski upravitelj v Lescah in Franc Žnidar, vrtnar v Novi vasi. Za delegata na društveni občni zbor sta bila izbrana Ivan Kompare, železničar v Radovljici, in Franc Resman, hran. ravnatelj v Radovljici. — Kot predlog za društveni občni zbor je bil sprejet, da se podružnicam prepusti ena četrtnina vplačane članarine. Tajnik.

Podružnica na Jezerskem je izvolila za l. 1926. Petra Robleka za predsednika, Jožefa Krainerja za podpredsednika, Franca Murija in Janeza Volavčnika pa za odbornika. Tajnik.

Občni zbor podružnice v Račni je bil dne 1. januarja t. l. Izvoljen je bil stari odbor. Podružnica je izgubila nekaj članov radi preselitve iz našega kraja. Za delegata je bil izvoljen podružnični predsednik A. Žitnik. Na zboru je bilo sklenjeno, da se društvo zaprosi za enodnevni tečaj, in sicer po možnosti v maju ali juniju. V preteklem letu ni bilo nobene prireditve. Kastelic, tajnik.

Podružnica v Borovnici je imela občni zbor dne 3. januarja t. l. Udeležilo se ga je 15 članov. Zaradi tujih čebel, ki jih dovažajo semkaj v pašo, se je razvila tako ostra debata, da za sedaj ni kazalo dražiti čebelarjev zaradi plačila članarine. Švigelj.

Občni zbor podružnice v Horjulu se je vršil v nedeljo dne 27. decembra 1925. l. Podružnica je imela v preteklem letu 15 članov. Imeli smo eno zimsko predavanje in v juniju enodnevni tečaj. Obakrat udeležba prav dobra tudi s strani čebelarjev nečlanov. Nabavili smo voz za prepeljavo čebel v pašo. Stal je 3100 Din. Prejemkov je bilo 3135 Din 35 p, izdatkov 3067 Din, torej je gotovine 68 Din 35 p. Poleg tega je naloženo v hranilnici 268 Din 10 p, a za voz dolgujemo še 750 Din. Izvolili smo tale odbor: Andreja Bastarda za predsednika, Franca Rozmana za predsednikovega namestnika, Antona Urbančiča za tajnika in blagajnika, za odbornike Jakoba Sečnika in Ant. Zeleznika, za delegata je izvoljen Andrej Bastard. Sklenili smo, da priredimo predavanje o kužnih boleznih v februarju ali v marcu mesecu. To naj določi osrednje društvo. Za kritje dolga za voz in za eventualno nabavo točila priredimo poletno čebelarsko veselico. Nasadili bomo zopet 10 akacijevih sadik in zlate rozge. — Ant. Urbančič, tajnik. (Živelj! Op. uredništva.)

Občni zbor podružnice za Celje in okolico se je vršil dne 8. septembra 1925. l. pri čebelnjaku g. Samca na Savi pri Celju. Podružnica je štela v preteklem letu 25 članov. Imela je eno odborovo sejo, priredila en poučni sestanek pri čebelnjaku g. Koširja in predavanje pri čebelnjaku g. Samca. Predaval je g. Kosi o zazimovanju čebel. Podružnica ima 557 Din 17 p premoženja. Pri volitvah je bil izvoljen soglasno stari odbor: Kosi Josip za predsednika, Levstik Miha za podpredsednika, Mirnik Anton za blagajnika, Rebov Martin, Rajč Slavko in Perc Martin za odbornike. Za delegata sta izvoljena Kosi Josip in Perc Martin. Josip Kosi, predsednik.

Občni zbor podružnice v Vel. Laščah je bil dne 20. decembra 1925. l. ob navzočnosti 10 članov. Za načelnika je bil izvoljen Anton Žužek, za njegovega namestnika Fr. Rozman, za odbornike pa Ant. Ogrinc, Jože Adamič in Jernej Petrič, slednji tudi za tajnika in blagajnika. Za delegata je bil izvoljen Anton Ogrinc, za njegovega namestnika pa Ivan Ogrinc. Od blagajnika predloženi račun je bil povsem odobren. — Jernej Petrič.

Drobiž.

Urednik.

Prazni čebelnjaki niso dokaz nazadovanja čebelarstva! — Oče Peter, ki je postavil čebelnjak in čebelaril z ljubeznijo in tudi z uspehom, je zapustil svoje imetje sinu Pavlu, ki pa ni imel do čebel toliko veselja kakor do sadjarstva. Sicer ni popolnoma opustil čebel, toda pri srcu mu niso bile toliko, da bi se od njih ne mogel ločiti. Petrovega vnuka Janeza pa niso mikale niti čebele niti sadovnjak, pač pa živinoreja. Čebelarstvo je

propadlo popolnoma, iz čebelnjaka pa je nastala shramba za staro orodje, železnino in zavetišče pajkov, miši in druge golazni.

Ko je čebelaril ded Peter, niso imeli pri sosedovih čebel, sedaj jih pa imajo in tudi drugod po vasi so postavili nove čebelnjake, nekateri pa opustili čebele. Ta slika je popolnoma naravna, ker ne moremo pričakovati, da bi se rod za rodom ukvarjal le s čebelami. Za vse pa se nihče ne more zani-

mati in je tudi boljše, da se ne, ker bi svoje moči preveč cepil in ne mogel nobeni stvari posvetiti posebne pozornosti. Ta je pa temelj slehernemu resničnemu napredku v posameznih strokah.

Sklicevanje na prazne čebelnjake kot dokaz propadanja čebelarstva tedaj nima zmišla. Naše nazadovanje se kaže drugače, pa tega ne vidimo tako očitno.

Tudi napredek! Banaški med najslabše kakovosti razpečavajo nekateri čebelarji (!) po Ljubljani in okolici. Ne rekli bi ničesar, če bi bilo blago tako, da bi bilo vredno tega imena. Toda neverjetni okus ima čebelar, ki si upa to brezbarvno nedišečo in plehko sladko vodo ponujati za med.

Zamera gori ali doli, mi teh vrst kupčij kratkomalo ne bomo mogli več mirno prenašati. Nič nimamo proti poštenemu medu iz tujih krajev naše domovine, toda nastopili bomo, če treba, tudi s posebno odločnostjo proti prodajalcem slabega blaga — ne glede na osebe.

Naše čebelarske razmere postajajo težavne, zato ne moremo ostati ravnodušni, če se pred našimi očmi razvija konkurenca s tujim slabim medom, dočim naši čebelarji ne morejo medu spečati, ker ga nihče neče zavreči po 10 do 12 Din kg.

Mi bomo kupčevanje s slabim medom pobijali do skrajnosti. Ne moremo dopustiti, da bi slovenske čebelarje pripravilo par prekupcev še ob tiste kupovalce, ki smo si jih s težavo pridobili tekom dolgih let. Sadov našega dela in propagande za uživanje medu ne sme uživati nihče drug nego tisti, ki so vredni: pravi čebelarji!

Dvakratni temeljit pregled panjev na leto je neogibno potreben, zlasti v krajih, koder gospodarijo kužne bolezni. Kdor čebelarji v A.-Ž. panjih, to itak stori, prvič pri prestavljanju, drugič jeseni pri zazimljanju. Kdor čebelarji na roje, naj pregleda satje po rojenju. Takrat je v panju najmanj zalege in najlažje opazi, ni li glede zdravja zalege kaj v redu. 16 dni po rojenju ne sme biti v panju pokrite zalege, če so čebele zdrave, izjema je le, če se je mlada matica takoj prve dva dni po odhodu rojev oprasila.

Tudi jeseni najdemo v kakem panju raztreseno pokrito zalego, v drugih panjih pa je že davno ni. Tako zalego si oglejmo natančno, da se prepričamo, ali je zdrava, kajti ni, da bi morala biti bolna, ker nekateri panji pozno v jesen zalegajo.

Poglavitni pogoji uspešnega čebelarjenja.

Urednik francoskega čebelarskega časopisa »Apiculture Français«, je mnenja, da so uspehi v čebelarstvu odvisni povsod od istih pogojev, in pravi: Čebelariti začnimo šele, ko smo se za to delo z znanjem dobro pripravili in poučili pri kakem praktičnem čebelarju. Za začetek je bolje malo panjev, ki naj pa imajo bogate zaloge živeža. Začetnik naj uvažuje zlato pravilo: slabičev ne smemo trpeti v čebelnjaku. Zaveda naj se, da se čebelarsko leto ne začneja januarja, marveč avgusta meseca prejšnjega leta in da je vse odvisno od tega, da začnemo novo leto s kolikor mogoče največjo množino mladice. Imejmo dovolj prostorne, dobro zavarovane panje. Za zimo pustimo ali pa dodajmo posameznemu panju »najmanj« 20 kg zaloge. Kako? Ali ni precej manj tudi dovolj? Saj se prebijejo panji skozi zimo tudi z mnogo manjšimi zalozami. Urednik odgovarja: »Dejstvo, da so tvoje čebele pri življenju ostale, dokazuje, da si jim pustil dovolj zaloge, da niso pomrle od lakote, nikakor pa ne dokazuje, da je bila zaloge tolika, kolikršna je potrebna za zdrav razvoj panja ali pa še celo za to, da bi postali panji do začetka paše natrpani s čebelami, že godnimi za bero... Panj, ki naj začne ob primernem času z vso silo z zaleganjem, se mora čutiti bogatega in založenega. V tem je skrito drugo zlato pravilo, ki je izraženo v besedah: mnogo medu, mnogo čebel, mnogo čebel, mnogo medu. Bogata zaloge medu ima za posledico izobilje čebel za bero, te pa poskrbe, da je tudi čebelar deležen medene žetve, kadar je bogata.

Pridelovanje medu v satju v Ameriki jako naglo nazaduje, ker ne donša dobička. Časopis »Gleanings« piše, da ljudje te vrste blaga čimdalje manj zahtevajo. Ur.

OPOZORILO.

Uredništvo prejema od članov našega društva naročnino in reklamacije za posamezne številke »Slov. Čebelarja«, inserate, naročila za čebelarske potrebščine i. dr.

Uredništvo nima s temi zadevami nikakega opravka in naj se taki dopisi pošiljajo naravnost na naslov »Čebelarskega društva za Slovenijo« v Ljubljani.

Na uredništvo naj se naslavlja le dopisi za »Slov. Čebelarja« in vprašanja v čebelarskih zadevah.

Prosimo, blagovolite se po tem ravnati.
Uredništvo.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo
v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 10 satnikov	280	—
A.-Ž. panj na 9 satnikov z verando	325	—
Isti na 10 satnikov	350	—
Baloni za 1 liter Din 8.—, z odprtim podstavkom vred	16	—
Baloni z zaprtim podstavkom za pitanje iz medišča	18	—
Barva za matice	14	—
Begalnice	10	—
Brizgalka za roje	160	—
Čistilnik za med z dvojnim sitom, iz zelo močne pločevine, emailiran	130	—
Deska za pritrjevanje satnic	6	—
Doza za 25 kg medu, iz fine pločevine	40	—
Doza, leseni obod, za pošiljanje po železnici	12	—
Euskol (zavitek)	8	—
Garnitura za vdelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	30	—
Kadilniki po Din 85.—, boljši	90	—
Kapa čebelarska (s tkanino) Din 45.—, žimnata	46	—
Klešče za A.-Ž. panje	34	—
Klešče za gorko stavbo	26	—
Kolesce za vtiranje žice, navadni 16.—, boljši	20	—
Kozica, zaklopna, za odlaganje satnikov s čebelami	33	—
Luknjač za okvirčke	56	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 2 do 13 Din	—	3
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	3	—
Mreža, žična, za okna (pocinkana), kvadratni meter	40	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	100	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	10	—
Odvijač za vijake	3	—
Okvirčki za A.-Ž. panje (nezbiti), za komad	1	75
Pajčolani po Din 30.—, oziroma Din 34.—, z žimnatim vložkom	46	—
Pitalnik za A.-Ž. panj iz bele pločevine	18	—
Pipe čebelarske (pihalnik)	70	—
Posode za med, pločevinaste, à 4 kg	12	—
Iste za 55 kg	200	—
Posoda, glej doza za 25 kg	40	—
Iste (leseni sodi) za 50 kg	50	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z vodo, navaden	8	50
Razpršilnik za steklenice, zelo učinkovit tudi za vrtno porabo	30	—
Razstojišča, pločevinasta, namesto kvačič za 9 ali 10 satnikov	2	—
Rešetka, matična, močna (domačega fabrikata) za 1 panj	12	—
Rešetka, nemškega fabrikata, m ²	150	—
Rešetka najfinejša, sestavljena iz palčic 34×15 cm	18	—
Rokavice čebelarske	80	—
Samokadilnik »Vulkan«	125	—
Sipalnik, lesen, za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu (pločevinasto)	20	—
Svetilke za zalivanje satnic	53	—
Stekleničica za pošiljanje medu kot vzorec	3	50
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	10	—
Šablona, jeklena, in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačič)	24	—
Ščetica za ometanje čebel	8	—
Šilo za vrtanje luknjič	3	—
Tehnica	1150	—
Točilo za med, najnovejšega sestava, pločevinasto, za 3 satnike 27×41 cm in emajl.	1120	—
Točilo za med z bronastim okriljem in emailirano	1220	—
Točilo za 10 okvirjev obojestransko (za velike obrate)	3580	—
Topilnik s svetiljko in žličko za lepljenje satnic	50	—
Topilniki za voščine	80	—
Vilice za odkrivanje satja	28	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski, enostranski	2	—
b) isti, dvostranski	3	—
c) leseni (Trinkov sestav) s peresom	1	50
Žica, v klobčiču, dkg	—	40

GOSPODARSKE KNJIGE

Janša, Nauk o čebelarstvu

Tretja izdaja. Priredil Francišek Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidaršičev (A.-Ž.) panj. M. Humek. Din 24.—.

Humek, Praktični sadjar.

Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, pojasnjena s 24 barvnimi prilogami in 92 slikami v tekstu. Vezana Din 120.—.

Slovenska kuharica.

Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja s slikami v besedilu in 33 barvnimi tabelami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Vezana Din 220.—.

Sadje v gospodinjstvu.

Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta prir. M. Humek. Pojasnjeno s 13 barv. prilog. in 42 slik. 30 Din.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Priredila S. M. Lidvina Purgaj. S 156 slikami. Zdravstveni del spisal dr. Franc Dolšak. Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom.

Za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo veljavna in koristna knjiga. Priredil I. Majdič. Din 32.—, vezana Din 48.—.

Sadno vino ali sadjevec.

Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Z 42 pod. Sestavil M. Humek. 20 D.

Breskev in marelica.

Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Z 22 slikami in 2 barvnimi tabelami. Sestavil M. Humek. Din 12.—.

Naše gobe.

Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole. Vezano Din 100.—.

Kubična računica

v novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnike in lesne trgovce. Sestavil Janko Dolžan. Vez. Din 30.—.

Računar

v kronski in dinarski veljavi. (Hitri računar.) Vezan Din 30.—.

Zemljepisni atlas

kraljevine SHS. Izdalo društvo slovenskih profesorjev. Sedem podrobnih zemljevidov. Izvršil ing. Viktor Novak. Din 48.—.

Slovenci.

Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fran Erjavec. Vezan Din 60.—.

Gospodarska geografija.

(Zgodovinski razvoj trgovine in prometa. Naravni pogoji in človek. Produkcija. Trgovina. Promet in njegova sredstva.) Sestavil dr. Vinko Šarabon. Vezana Din 48.—.

Parni kotel.

Navodila kurjačem, posestnikom parnih kotlov itd. Spisal ing. Gvidon Gulič. Din 30.—.

Ojačen beton.

Učna knjiga za stavbne šole in stavbne obrtnike. I. del. Izračunavanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona. Spisal ing. Jaroslav Foerster. Din 30.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani